

אזרחות, 1 יח"ל, 034103

שים לב!
השאלות במבחן יחוברו מהחומר המפורט להלן.

פירוט הנושאים מבוסס על חוזר המפמ"ר לאזרחות לשנת תשע"א (על פי תכנית הלימודים באזרחות בחטיבה העליונה לבתי ספר יהודיים (כלליים ודתיים), ערביים ודרוזיים, מהדורה מעודכנת, ירושלים ה'תשס"ב).

שים לב: פירוט הנושאים אינו כולל הפניות לספרי הלימוד המאושרים, אלא לנושאים בלבד. **יש להשלים תכנים שאינם מופיעים או אינם מעודכנים בספרי הלימוד, על פי תכנית הלימודים.**

שים לב: מבנה הבחינה בפרק השלישי שונה מהמבנה שהיה נהוג עד קיץ תשס"ט.

* הכרזת העצמאות

* מדינת ישראל – מדינה יהודית

- לאום ומדינת לאום
- מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית
- הביטוי לאופי היהודי של המדינה במוסדות ובחקיקה

* מהי דמוקרטיה?

- הרעיון הדמוקרטי: חירות ושוויון – ערכי יסוד בדמוקרטיה
- המדינה הדמוקרטית: הגדרות וגישות

* עקרונות המשטר הדמוקרטי

- עקרון שלטון העם
- עקרון הפלורליזם, סובלנות והסכמיות
- עקרון הכרעת הרוב
- עקרון זכויות האדם והאזרח
- עקרון הגבלת השלטון
- עקרון שלטון החוק
- גבולות בדמוקרטיה: * זכות הדמוקרטיה להגן על עצמה * ביטחון ודמוקרטיה

* המשטר במדינת ישראל

- החברה הישראלית – חברה רבת שסעים
- השסע הלאומי
- המשטר ורשויות השלטון בישראל
- הרשות המחוקקת: הכנסת
- הרשות המבצעת: הממשלה
- הפרדת הרשויות בישראל: פיזור העצמה, איזונים ובלמים

מבנה הבחינה

שים לב: מבנה הבחינה בפרק השלישי שונה מהמבנה שהיה נהוג עד קיץ תשס"ט.

פרק ראשון – אירועים (14 נקודות)

יש לענות על שאלה אחת מבין שתיים (אירוע שיש בו שני צדדים).

פרק שני – שאלות ידע (40 נקודות)

יש לענות על ארבע שאלות מבין שבע שאלות:

על שלוש מבין חמש שאלות (שאלות ידע פשוטות) – לכל שאלה 9 נקודות,

ועל אחת מבין שתי שאלות (שאלות ידע מורכבות) – 13 נקודות.

פרק שלישי – טקסט (24 נקודות)

בפרק זה יהיה קטע אחד. יש לענות על שתיים מבין שלוש שאלות הקשורות אליו – לכל שאלה 12 נקודות.

פרק רביעי – אירועים (22 נקודות)

יש לענות על שתי שאלות מבין ארבע שאלות – לכל שאלה 11 נקודות.

אזרחות, 2 יח"ל, 034114

שים לב!

השאלות במבחן יחוברו מהחומר המפורט להלן.

פירוט הנושאים מבוסס על חוזר המפמ"ר לאזרחות לשנת תשע"א (על פי תכנית הלימודים באזרחות בחטיבה העליונה לבתי ספר יהודיים (כלליים ודתיים), ערביים ודרוזיים, מהדורה מעודכנת, ירושלים ה'תשס"ב).

שים לב: פירוט הנושאים אינו כולל הפניות לספרי הלימוד המאושרים, אלא לנושאים בלבד. **יש להשלים תכנים שאינם מופיעים או אינם מעודכנים בספרי הלימוד, על פי תכנית הלימודים.**

א. הכרות העצמאות

ב. מדינת ישראל כמדינה יהודית

2. מהי מדינה, לאומיות ומדינות לאום

3. מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית

— הביטוי לאופי היהודי של המדינה בחוקים ובמוסדות

ג. מהי דמוקרטיה? ערכים, עקרונות ומאפיינים של המשטר הדמוקרטי

1. ערכי יסוד של הדמוקרטיה — חירות ושוויון, הרעיון הדמוקרטי

3. עקרון שלטון העם

4. עקרון הכרעת הרוב

5. סובלנות, פלורליזם והסכמיות

6. זכויות האדם והאזרח

— זכויות פוליטיות

— זכויות טבעיות/בסיסיות

— זכויות חברתיות

7. חובות האזרח

8. עקרון הגבלת השלטון

9. בחירות דמוקרטיות

10. הפרדת רשויות (לא כולל: עירוב סמכויות בין הרשויות)

13. עקרון שלטון החוק

— המובן הפורמלי והמהותי של שלטון החוק

— סוגי עבריינות

14. זכות הדמוקרטיה להגן על עצמה והתמודדותה עם מצבי חירום — גבולות בדמוקרטיה

ד. המשטר במדינת ישראל

1. יסודות חוקתיים בישראל: שבות ואזרחות

2. הרשות המחוקקת

— תפקיד הכנסת

— תהליך החקיקה

3. הרשות המבצעת

— סמכויות הממשלה ותפקידיה

— אחריות ממשלתית ומיניסטרילית

6. השסע הלאומי

אשכול א' (לבתי הספר העבריים)

1. השקפות וגישות לאופייה של מדינת ישראל

4. השסע הדתי

אשכול ב' (לבתי הספר הערביים והדרוזיים)

1. שלטון מקומי בישראל

3. מפלגות בישראל

שים לב: ראה המשך בעמוד הבא.

מבנה הבחינה

- פרק ראשון – אירועים (14 נקודות)
- יש לענות על שאלה אחת מבין שתיים (אירוע שיש בו שני צדדים).
- פרק שני – שאלות ידע (40 נקודות)
- יש לענות על ארבע שאלות מבין שבע שאלות:
- על שלוש מבין חמש שאלות (שאלות ידע פשוטות) – לכל שאלה 9 נקודות,
- ועל אחת מבין שתי שאלות (שאלות ידע מורכבות) – 13 נקודות.
- פרק שלישי – טקסט (24 נקודות)
- בפרק זה מובאים שני קטעים. הנבחן יענה בק על שאלות הקשורות לקטע העוסק באשכול הנושאים שלמד.
- יש לענות על שתיים מבין שלוש שאלות – לכל שאלה 12 נקודות.
- פרק רביעי – אירועים (22 נקודות)
- יש לענות על שתי שאלות מבין חמש שאלות – לכל שאלה 11 נקודות.

לתשומת לב:

- נושאים אלו לא ייכללו בבחינה:
- מאפייני זהות
- הביטוי לאופי היהודי של המדינה בסמלים
- מעמדם של המיעוטים הלאומיים והדתיים בישראל
- גישות כלכליות חברתיות (ליברלית וסוציאל-דמוקרטית)
- זכויות קבוצה
- חוקה
- אמצעי פיקוח וביקורת (מוסדיים/פורמליים, וחוף-מוסדיים/בלתי-פורמליים)
- פקודה בלתי חוקית בעליל (מהפרק: שלטון החוק)
- למה דמוקרטיה – השוואה בין משטרים דמוקרטיים ללא-דמוקרטיים
- יסודות חוקתיים בישראל: מעמדה של הכרזת העצמאות, הוויכוח על כינון החוקה בישראל, חוקי יסוד, המהפכה החוקתית והוויכוח לגביה
- חסינות חברי הכנסת (מהפרק: הרשות המחוקקת)
- הרשות השופטת (כולל: מקורות המשפט בישראל, איתלותה של הרשות השופטת, דרכי מינוי השופטים, מערכת המשפט בישראל: סוגי משפט, מבנה, בג"צ, חקיקה שיפוטית)
- ישראל – חברה רבת שסעים
- מדינת ישראל והעם היהודי בתפוצות
- הסטטוס-קוו
- זכויות אדם וזכויות המיעוט בישראל
- תקשורת ופוליטיקה בישראל

אזרחות, לעולים חדשים, 1 יח"ל, 913131

שים לב!
השאלות במבחן יחוברו מהחומר המפורט להלן.

פירוט הנושאים מבוסס על הספר **אזרחות – האתגר: פרקי אזרחות לחטיבה העליונה**, נ' נוה, הוצאת מט"ח, 2001, על פי תכניות הלימודים באזרחות לעולים חדשים לשנה"ל תש"ע.

* **פרק ראשון:** הכרות המדינה – ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית
רְבִּי:

תוכן ההכרזה וחלקיה (עמ' 9-12)

* **פרק שני:** המדינה הדמוקרטית (עמ' 17-26)

* **פרק רביעי:** העקרונות לקביעת האזרחות במדינת ישראל (עמ' 39-48)

* **פרק חמישי:** מאפיינייה של מדינת ישראל כמדינה יהודית (עמ' 49-66)

* **פרק שמיני:** הרשות המחוקקת – הכנסת (עמ' 91-106)

* **פרק עשירי:** הרשות השופטת (עמ' 122-129)

* **פרק אחד-עשר:** מנגנוני פיקוח וביקורת על השלטון (עמ' 137-150)

הערה: בעמודי הספר, המפורטים במיקוד ובתכנית הלימודים, יש ללמוד גם את החומר שבמסגרות.

מבנה השאלון

בשאלון שני פרקים.

פרק ראשון (64 נקודות) – בפרק זה שלוש שאלות. הנבחן נדרש לענות על שתיים מן השאלות.

פרק שני (36 נקודות) – בפרק זה חמש שאלות. הנבחן נדרש לענות על שלוש מן השאלות.

שים לב: הנבחן בשאלון זה רשאי להשתמש במילון עברי-לועזי ובמילון לועזי-עברי.

אזרחות, לעולים חדשים, 2 יח"ל, 034202

שים לב!
השאלות במבחן יחוברו מהחומר המפורט להלן.

פירוט הנושאים מבוסס על הספר **אזרחות – האתגר: פרקי אזרחות לחטיבה העליונה**, נ' נוה, הוצאת מט"ח, 2001, על פי תכניות הלימודים באזרחות לעולים חדשים לשנה"ל תש"ע.

* **פרק ראשון:** הכרזת המדינה – ישראל מדינה יהודית ודמוקרטית (עמ' 7-16)

* **פרק שני:** המדינה הדמוקרטית (עמ' 17-26)

* **פרק רביעי:** העקרונות לקביעת האזרחות במדינת ישראל (עמ' 39-48)

* **פרק חמישי:** מאפייניה של מדינת ישראל כמדינה יהודית (עמ' 49-66)

* **פרק שישי:** המשטר הדמוקרטי בישראל (עמ' 67-76)

* **פרק שמיני:** הרשות המחוקקת – הכנסת (עמ' 91-106)

* **פרק עשירי:** הרשות השופטת (עמ' 122-129)

* **פרק אחד-עשר:** מנגנוני פיקוח וביקורת על השלטון (עמ' 137-150)

* **תקשורת ופוליטיקה:**

להיות אזרחים בישראל / הוצאת ת"ל ומעלות (עמ' 526-528, 530-537, 543-544 סעיף ד)

אזרחות לבגרות / הוצאת גשר רכס (עמ' 356-359, 362-363)

הערה: בעמודי הספר, המפורטים במיקוד ובתכנית הלימודים, יש ללמוד גם את החומר שבמסגרות.

מבנה השאלון

בשאלון שני פרקים.

פרק ראשון (64 נקודות) – בפרק זה שלוש שאלות. הנבחן נדרש לענות על שתיים מן השאלות.

פרק שני (36 נקודות) – בפרק זה חמש שאלות. הנבחן נדרש לענות על שלוש מן השאלות.

שים לב: הנבחן בשאלון זה רשאי להשתמש במילון עברי-לועזי ובמילון לועזי-עברי.